ఏకశ్లోకి

కిం జ్యోతిస్తవ భానుమానహనిమేరాత్రా ప్రదీపాదికం,

స్యా దేవం రవి దీప దర్శన విధౌ కిం జ్యోతి రాఖ్యాహిమే !

చక్షుస్తస్య నిమీలనాది సమమే కిం ధీర్ధియో దర్శనే,

కిం తత్రాహమతో భవన్పరమకంజ్యోతిస్తదస్మి ప్రభో !!

ఈ ఏకశ్లోకి గురువు, శిష్యుడి మధ్య జరిగిన ఒక సంభాషణ. ఈ సంభాషణలో గురువు ఒక ప్రశ్న అడిగితే, శిష్యుడు లోతుగా ఆలోచిస్తూ జవాబు చెబుతాడు. దీని ద్వారా "నేను ఎవరు?" అనే సత్యం తెలుసుకుంటారు.

సంభాషణ: గురువు-శిష్యుడు

గురువు: "ఓ శిష్యుడా, పగటిపూట వెలుగునిచ్చేది ఏమిటి?"

శిష్యుడు: "గురుదేవా, పగటిపూట సూర్యుడు, రాత్రివేళ దీపాలు వెలుగునిస్తాయి."

ఇక్కడ శిష్యుడు బాహ్యంగా కనిపించే వెలుగు గురించి చెబుతాడు. ఇది సాధారణమైన, అందరికీ తెలిసిన విషయం.

గురువు: "అయితే, సూర్యుడిని, దీపాలను చూసే వెలుగు ఏమిటి?"

ఇక్కడ గురువు శిష్యుడిని లోపలికి ఆలోచించమని కోరుతాడు. "చూడబడేది" (సూర్యుడు) (object) గురించి కాకుండా, "చూసేవాడి" (సాక్షి) (subject) గురించి అడుగుతాడు.

శిష్యుడు: "ఆ వెలుగుని చూసేది నా **కన్ను**."

శిష్యుడు ఇంకా భౌతికమైన స్థాయిలో ఉన్నాడు.

గురువు: "మంచిది. కన్ను మూసుకున్నప్పుడు, లేదా కన్ను లేనప్పుడు చూసేది ఏమిటి?"

ఈ ప్రశ్న శిష్యుడిని మరింత లోతుగా ఆలోచించమని చెబుతుంది. కన్ను లేనప్పుడు కూడా మనం కలను చూస్తాం, ఆలోచనలను చూస్తాం. మరి వాటిని చూసేది ఏమిటి?

శిష్యుడు: "కన్ను మూసుకున్నప్పుడు, నా **బుద్ధి** (తెలివి, మనస్సు) చూస్తుంది."

ఇప్పుడు శిష్యుడు భౌతిక శరీరాన్ని దాటి, మనస్సు స్థాయికి వెళ్లాడు. కానీ ఇది కూడా సంపూర్ణమైన జవాబు కాదు. బుద్ధి కూడా ఒక పరికరం మాత్రమే.

గురువు: "బుద్ధిని కూడా చూసేది ఏమిటి?"

గురువు అడిగిన ఈ అంతిమ ప్రశ్నతో శిష్యుడు ఆలోచించడం ఆగిపోతాడు. ఆలోచనలను కూడా గమనించే ఒక శక్తి ఉందని తెలుసుకుంటాడు.

శిష్యుడు: "ఆ బుద్ధిని కూడా చూసేది '**నేను**'. ఆ పరమ సత్యమైన వెలుగే **నేను**."

ఇక్కడ శిష్యుడు "నేను" అనే ఒక చైతన్యాన్ని, అన్నింటికీ సాక్షిగా ఉన్న శక్తిని అని తెలుసుకుంటాడు. చివరిగా, "ఆ పరమ జ్యోతిని నేనే" అని గ్రహిస్తాడు.

అద్వైత దృష్టితో వివరణ

ఈ సంభాషణ అద్వైత సిద్ధాంతాన్ని చాలా సులభంగా వివరిస్తుంది:

- **ద్వైతం నుండి అద్వైతానికి:** శిష్యుడు మొదట సూర్యుడు, దీపాలు, కన్ను, బుద్ధి అనే వేర్వేరు వస్తువులను చూస్తాడు. ఇది ద్వైత భావన.
- **ఏకత్వం:** చివరిగా, ఈ వేర్వేరు వస్తువులను చూసే శక్తి అంతా ఒకటేనని, ఆ శక్తి "నేనే" అని తెలుసుకుంటాడు. అంటే, జీవుడు (శిష్యుడు) మరియు ఆ పరమాత్మ (పరమ జ్యోతి) ఒక్కటే అని గ్రహిస్తాడు.
- **అహంకారం నుండి చైతన్యానికి:** "నేను" అంటే అహంకారం కాదని, అది అంతిమ చైతన్యమని తెలుసుకోవడం.

ఈ విధంగా, ఈ శ్లోకం ద్వారా **"నేనే ఆ పరమ జ్యోతి"** అనే మహావాక్యం యొక్క అనుభూతిని గురువు, శిష్యుడికి అందిస్తాడు.

దీనిని మొదటగా **ఆది శంకరాచార్యులవారు** తమ శిష్యులకు జ్ఞానాన్ని సులభంగా అర్థం చేయించడానికి ఉపయోగించారని భావిస్తారు. ఈ సంభాషణలో గురువు మరియు శిష్యుడు ఇద్దరూ పాల్గొంటారు. గురువు ఒక ప్రశ్న అడిగితే, శిష్యుడు దానికి సమాధానం ఇస్తాడు, తద్వారా లోతైన జ్ఞానాన్ని తెలుసుకుంటారు. కాబట్టి, ఈ సంభాషణ గురువు మరియు శిష్యుల మధ్య జరిగిందని చెప్పవచ్చు.

అద్వైత జ్ఞానానికి సంబంధించిన టాపిక్స్‌ను చదవడానికి ఈ లింకును క్లిక్ చేయండి https://www.darmam.com/advaitam/